

Hereditet för koloncancer kopplad till bättre prognos

Att det finns en ärftlig komponent i koloncancer är välkänt. Men koloncancerdrabbade individer som också har en förälder och/eller ett syskon som haft sjukdomen löper faktiskt minskad risk att avlida i sin sjukdom jämfört med individer som drabbas av koloncancer men som inte har hereditet i form av en drabbad förstagradssläkting. Det visar en amerikansk studie utförd vid Dana Farmer Cancer Institute i Boston som presenteras i JAMA.

Cirka 16–20 procent av alla som drabbas av koloncancer har en förstagradssläkting som också är drabbad. För den som har en förstagradssläkting med sjukdomen är risken för koloncancer i princip fördubblad jämfört med risken för individer som inte har ärftlighet. Författarna har tittat på ett material på totalt 1 087 patienter som genomgick kirurgisk behandling för koloncancer i stadium III (cancer som metastaserat till omgivande lymfkärl men inte till andra organ). Av dessa hade 195 patienter, motsvarande 17,9 procent, en förstagradssläkting med sjukdomen. Patienterna rekryterades till studien under perioden 1999–2001 och följdes därefter under en period på drygt fem år.

Primärt utfallsmått var överlevnad utan att återinsjukna (disease free survival) räknat från tidpunkten då patienten inkluderades i studien fram till att denne avled alternativt återinsjuknade i koloncancer. Det visade sig att bland patienterna som haft en förstagradssläkting med sjukdomen var det 57 som avled eller återinsjuknade efter behandlingen, vilket utgör 29 procent (57/195) av samtliga patienter i gruppen. Det ska jämföras med gruppen på 892 patienter som inte haft en förstagradssläkting med sjukdomen, där 343 avled eller drabba-

»Vad som för övrigt är intressant är att individer som haft två förstagradssläktingar med koloncancer löpte lägre risk att avlida eller återinsjukna än individer som bara hade en förstagradssläkting med sjukdomen.«

des av canceren igen efter behandlingen, vilket motsvarar 38 procent (343/892). Risken att avlida eller återinsjukna minskade kraftigare för män med förstagradssläktingar med koloncancer än för kvinnor. Vad som för övrigt är intressant är att individer som haft två förstagradssläktingar med koloncancer löpte lägre risk att avlida eller återinsjukna än individer som bara hade en förstagradssläkting med sjukdomen.

En uppenbar fråga är givetvis om resultaten kan förklaras av att individer med koloncancer i släkten screenas oftare eller lever hälsosammare på grund av känd hereditet. Så verkar dock inte vara fallet, resultaten stod sig nämligen även efter att författarna justerat för faktorer som rökning, kost, screening och när sjukdomen diagnostiserades.

Författarna hoppas att rönen kan ge viss lindring till oroliga människor som vet att de har hereditet för koloncancer. De biologiska mekanismerna bakom korrelationen mellan hereditet och minskad risk att återinsjukna eller dö i sin sjukdom är emellertid inte kända, skriver författarna, som efterfrågar fler studier inom fältet.

Anders Hansen
läkare, frilansjournalist

JAMA. 2008;299:2515-23.

Det finns en ärftlig komponent i koloncancer. Men nu kommer nya rön som forskare hoppas kan ge lindring till oroliga människor som vet att de har hereditet för koloncancer.

Nedsatt precision i armrörelser vid nacksmärta

Smärta i nacke-skuldra är ett vanligt problem som orsakar personligt lidande och stora kostnader för samhället. Trots betydande insatser på området råder det i dag brist på metoder för att objektivt diagnostisera och effektivt rehabilitera individer med dessa problem. Det finns ett stort behov av att utveckla nya metoder till detta. Klinisk forskning har alltmer uppmärksammat att sensorimotorisk kontroll påverkas vid olika smärttillstånd. Rörelseprecision i armarna är dock en utforskad aspekt vid nack- och skuldersmärta.

I den aktuella avhandlingen jämförs precisionen vid armrörelser hos individer med nacksmärta med traumatisk respektive ospecifik bakgrund och hos friska försökspersoner. Grupperna med nack-skuldersmärta visade sig ha nedsatt precision både vid pekning mot synliga mål och vid positionsmatchning med förbundna ögon, där positions- och rörelsesinnet har stor betydelse för precisionen. Graden av nedsatt precision visades sig samvariera med självskattningar av olika hälsokoncept, funktion och smärta. Bland annat framkom att problem med att utföra nackrörelser är starkt korrelerade med precision i pek-rörelser mot synliga mål. Även balansproblem och smärta i nacken har betydelse hos personer med psiksnärtskada. Nackens funktion verkar spela en central roll i det komplexa samspelet mellan sensorisk information och motorisk styrning av muskulatur som ligger bakom även till synes mycket enkla målinriktade rörelser som vi utför dagligen.

Att kunna testa och objektivt mäta rörelse-kvaliteter som armrörelseprecision är ett intressant område för denna typ av besvär, särskilt då testen har klinisk relevans och återspeglas i patienternas självupplevda besvär och i träning inriktad på målinriktade rörelser. Detta bör beaktas vid utformning av rehabiliteringsprogram för personer med nack-skuldersmärta.

Jonas Sandlund
med dr, Centrum för belastningsskade-forskning, Högskolan i Gävle

Avhandling: Sandlund J. Position-matching and goal-directed reaching acuity of the upper limb in chronic neck pain-association with self-rated characteristics. Umeå: institutionen för kirurgisk och perioperativ vetenskap, Umeå universitet; 2008.